

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV. PÁPNOVELDE-UTCA 8. Telefon száma 55-88.

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. PÁPNOVELDE-UTCA 8. Telefon száma 51-66.

Mai számunk főbb cikkei: Vesecrők. A züllő néppárt. Xüzetletünk.

Budapest, november 5.

Az események egymásután szolgáltatják a bizonyítékot arra, hogy Magyarországnak Ausztriához való viszonya képtelen és tarthatatlan, mert a helyett, hogy az érdekek kölcsönösségén alapulna, ép ellenkezőleg ép az érdekek ellentétességé hegyeződik ki ebben a viszonyban.

A magyar állam jónak látta kissé megemlékezni magát, s nem engedni oda minden ellenállás, minden védekezés nélkül a magyar érdekeket preduál az osztrák kaptárságnak.

A két kormány közt most még igen éles a differenciák. Annnyira, hogy bécsi forrásból eredő híresztelés szerint a két kormányt egyenesen válságba is viheti a kérdés, mert mindkét kormány úgy állította föl azt, hogy a maga állását köti a maga álláspontjához.

Meneküljenek, ha az életük kedves. «Kügraszjúk a szoknyájukból a papokát, sűrűn felhangzik: «Ejjen Györfly Gyula! Ejjen Széll Kálmán!»

A közös miniszteri tanácskozások egyébiránt most Budapesten folynak, s az osztrákok azzal a hittel jöttek le hozzánk, hogy sikerülni fog nekik megfőrnia a magyar ellentállást, mert megtalálták az arkánomot egy közvetítő javaslat formájában.

A néppárt Csikmegyében. Csik-Szent-Simonból telegráfjával a P. Ert. nek tegnapi kelettel: A tunszándiához a kisonzi gyűlés után nyomban elindult a néppártiak, bijarták a hazákat és minden eszökkel kapacizáltak.

«Le telek!» «Agynütűb a kutyákát» kiáltásokkal, a csendőrök csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudták a népet visszatartani!

«Le telek!» «Agynütűb a kutyákát» kiáltásokkal, a csendőrök csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudták a népet visszatartani!

«Le telek!» «Agynütűb a kutyákát» kiáltásokkal, a csendőrök csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudták a népet visszatartani!

Nem kell papi politika, Eljen dr. Györfly Gyula, A ki ezt nem akarja, Ússe meg az istennyal!

Csik-Szent-Györgyéről és Csik-Menaságról a választók névdzö sörögnyt küldtek Széll Kálmán miniszterelnöknek és képviselőjöknek, Györfly Gyulának.

A züllő néppárt.

A mikor a néppárt alakult, egyszerre elárasztotta az országot. Akkor egy percre a haladás és civilizáció minden igaz barátja megdöbbenett, hogy az eszelben, ha a néppárt eszméi, elvei, névetei tért hódítanak, akkor a szabaddalvó eszmék csakugyan veszélyeztetve lesznek.

A két nagy hatalom, a főpapság és főurak a harmadik valódi nagyhatalmat a neppötegmé iparkodott megnyerni.

Az utolsó választásoknál már hatalmas, nagy apparatussal léptek ki a politikai küzdőterre. Több, mint hetven kerületben állították jelöltet.

Valljuk meg őszintén, hogy a néppárt rohamos szaporodásától még azok is komolyan féltek, a kik a választási ügyekben jártság és mint ilyenek szakértőknek vannak elismerve. Félték, mert jól tudták, hogy a néppárt tulzaporodása esetén Magyarországon megszűnnék minden haladás anyagilag, s e mellett szorosabbra lenne csatolva az a bilincs, mely Magyarországot Ausztriához köti.

Ez a félelem azonban, mint a nyáron már Zalaiban kiltűnt, alapatlan. Igen, a tapolcai választásnál, a hol a néppárt oly csufosan elbukott, már bebizonyult, hogy alapatlan. Igaz, hogy a néppárt a korteskedés semmiféle nemétől sem riadt vissza, csakhogy ingó zászlóját diadalra segítse, s ennek daczára még sem birt győzni.

Pedig Tapolcán nem volt hatalmi erő; nem volt katonaság, mely elkordonirozta volna a fanatikus néppárti választót a választási helytől; nem volt erőszakoskodó választási elnök, a ki a szavazókat szárazmára dobta volna vissza, és a néppárt mégis ki lett verve saját fészkeből, Tapolczaról.

Mi ennek az oka? Mire enged ez következtem?

Arra, hogy megjött a magyar ember esze. Arra, hogy a néppárt is azon az uton van, a melyen az Isteözvény boldogult antisemita-párt volt, mely mint párt csak tisztavirág, egy választásra való egy választást ért meg, azután pedig elmúlik.

Mert a magyar embert félre lehet vezetni. Féltre lehet vezetni hamar, de ép oly gyorsan észre tér.

A néppárt vezetéi azonban szívós legények. Nem akarják magukat sancezákiból kiverni engedni. «Ha nekünk — gondolták — a főurak és főpapok kegyelméből született néppártunk nem áll a hátunk mögé a magyar nép, jó lesz nekünk Magyarországot esküdt ellensége is, a tót, román és horvati nemzetiség.»

Ugy van! Az se nagyobb ellensége a magyar népek, mint a néppárt.

Fogták tehát magukat az Erdélyben szövöttek az oláhokkal, a Felvidéken a Hurbanistákkal, a Muraközben pedig Jellasiach katonáinak unokáival.

Igy azután jól, alaposan eldugdosták Magyarországon minden nemzetiségk által lakta vidéken az ezersz alá az ég kanoczeit. Elhittették a nemzetiségi viszály magyát még olyan helyeken is, a hol azelőtt teljesen ismeretlen volt.

E közben azonban hódítási kísérleteket tettek tiszta magyar vidékeken is. Az ilyen korteshadjárataik, az ilyen hódítási kirohanásaiak csufos kudarczot vallottak. Legutóbb a derek székeleyek kötötték az uti laput a vandor apostolok talpa alá.

A székeleyek pedig vallásos nép! De a hazáját ép úgy szereti, a mint ragaszkodik vallásához. A székeleynek első a haza, aztán a vallás. Ebben különbözik gróf Zichy Nándort, a ki nyíltan hirdeti, hogy ő előbb katolikus, azután aranygyapjas, azután gróf, azután Zichy és csak azután magyar.

A magyar nép szintén kiábrándult azokból a népbolondítókból, a kik most egy rossz, Kossuth-gyalozó papnál különb alakot (nem mondhatok embert) nem bírtak fogni, hogy néppárti zászlóval bontsák meg a függetlenségi 48-as pártot.

Nem lesz abból semmi! Az oly párt, mely vallási fanatizmusától vezéreltetve, a nemzetiségi viszály üszkét is kész az országban elhínteni; az oly párt, mely a nemzet belbékéjét feloldja csak azért, hogy Magyarországot érdekeit a bécsi udvar lábához fektethesse; az ily párttól a józan magyar nép undorral fordul el.

Közéletünk.

Mintha csak az 6 halálára írta volna a császári költő Hadrián:

«Te álhatatlan érzékeny lélek Ki oly soká valál a test társá és vendégre Hova vándorolsz most szegény? Sapaftan, hűvelj nekül, borzongva hidegtől. Enyelgés s tréfának vége van.»

Ó reá ez kiválóan talál, a mindegy derült, folyton enyelgő s trékké tréfát kedvelő Beöthy Áldzsira. Enyelgés, tréfa volt az ő életem, a tulajdonoknak keserű melléke nekül. Nem sértett, nem mara soha — ha csak önmagát nem. Tele volt humorral, de kevés volt benne a szarkazmus. Szelleme ragyogott, de nem volt bántó. Élezei szaporzatkát mint a rakéta, de nem égették.

Mert rossz indulat ő benne nem lakozott. A legnagyobb nehézségek egyikét oldotta meg: kaczagatott, végtelenül sokat és édesen kaczagatott, de nem a mások rovására. Isteni adomány lakozott benne, ő két kézzel szórta annak a kincsét, de meg nem bántott vele senkit.

Aldszit ismerte az egész ország, és helyesen mégis csak oly igen kevesen itélték meg. Csak néhány jó barát, kik előtt szíve koronként megnyilatkozott s azok közül is csak az éles szeműek.

Több lakozott benne, végtelenül több, mint a mennyit mutatott. Szelleme is olyan, mint a teste, bámulatos erejű. Olyan sulyokat emelt, mint azok, kik pénzért mutogatják erejüket. Egy rézkarczajostott ketté harapni, vagy annyi ideig maradni víz alá bukva, mint a híres Miss Lurline: neki kuszorogott volt. Arra használta e tehetőségét, hogy barátait kuszoroktassa velök.

Szelleme is mely és átható. Boldogult Pompéry nagyobb tehetségnek tartotta Szilgyi Dezsőnél. A dolgok lényegéig látott, a melletti fiatal korában elgejt volt, s általános műveltsége is több, mint mindennapi. De ő szellemének erejét is arra használta csupán, hogy elvezesse tegye tarsalgását. Elszólt a legkényesebb kérdések felületén, s megmutatta ragyogó oldalait az ő ragyogó zsenijének világában. Ugy tett, mintha nem venne semmit se komolyan s legkényesebbé magát az életet. Pedig ismerte az élet komolyságát, — s hogy elegendő, derűsége tette maga körül a levegőt.

Milyen kevesen ismerték őt komoly oldaláról! Hísz tréfált örökösen, minden fölött a mi komoly. Ki kereste volna benne azt a gyöngyöden szerető férjét, a minő volt; az odadó apát, a ki feloldozással tudta szeretni gyermekeit; a hűséges barátot, a kire feltétlenül lehetett számítani; a mely meggyőződésű férfit, a ki megállott mindig elvei mellett; a nemzetét igazán szerető hazafit, a ki országos érdeki kérdésekben még tréfalódo természetének is gátat vetett.

Pedig ilyen volt ő. Volt benne valami Alkibiades jelleméből, de kevesebb önzés s több hazaszeretet. Aristofanes volt vevájából is jutott osztályrészeül valami, de sokkal több erkölcsi tartalommal bírt, mint a gráciák eme csintalan kegyencze.

A KIS BOSZORKA.

— FRANCZIA REGÉNY. — 32

Írta: JEAN RAMEAU.

MÁSODIK RÉSZ. A valóság.

Tíz órákor a váro-ban elért eredmény végleg meg volt állapítva. Pascal 350 szótöbbséggel nyert.

— Hallja, apám — szölt meghatottsággal. — Megvalasztottak, majd meglátja! A nagy legrosszabb eszelben új választást rendelnek el, általános többséggel hiányában.

A tömeg kissé lecsendesedett az utczán, ez a 350 szótöbbség zavarba hozta. A koldus már nem üdvölgötte a «Marseillaise»-t. Aubier partihévi itt-ott megzölokait, sőt össze is akartak tűzni a Terradeival.

— Barmok — mondta magában Pascal. Mindig kések meghajolni az erősebb előtt. Igazán, csakis egy jó furkosbot alkalmas arra, hogy előbbre vigyék az emberiséget.

De egymásután két fontos hír érkezett: egy járás 1500 közbéret adott Terradenak, egy másik meg közel 1000-ét. Pascal megtanorodott. Lehetséges ez? Tévedésnek kell lenni a do-goban!

— Adja össe, Barnéd! — Az írrok Aubier szavazatait 3662-re, Terradeit 5774-re összegezte. Meg csak egy járas volt ismeretlen és barnulynen lesz is itt az eredmény. Aubier megvalasztása már lehetetlenség volt. A legveresebb reménységgel is csak új választás trendelésében bízhatott.

De fél tízenkötör két ágyulövés dördült el a túlvárosban: Terrade tudatta a vidékkel, hogy tépviseelő lett.

Pascal összeresztent. Ugy tetszett neki, hogy ez a két lövés a világot rendítette meg. Tehát vége? Igazán elbukott? Annyi lótas-futas, ejzszakadás, élkesítő beszéd, megfeszített farazdas, elköltött pénz, csakis arra volt jó, hogy neveltségese újjak?

védest, mely őt elbukottnak tüntette föl. De nem talált semmit, a szemé elhomályosodott, a számozlopok összefolytak előtte.

— Terrade többsége 2096 szavazat — mondta valaki közeleben.

— Nem: 2325! — állította egy másik. Senki sem jelentette, hogy a többség Aubieré. Tehát hinni kell ezeknek az embereknek?

— Oh, nyomoruság! — ejtette Pascal és lehanyaltott egy karosszékre.

Nem lojthatta többé vissza a könyeit. Az ezredes vállára tette a kezét.

— No, flam, batorság! Derekasán küzdöttél. Az életnek még nincs vége.

Pascal a fejét csóvalta. De igen, vége az életnek! ... Oh, mit szöl majd Mélanie? Szegény Nanie!

Zokogás tört elő a torokán. A terem lassankint kiürült; a családok, a küldöncök csendesen eltávoloztak, az írrok is utánuk ment. Ellenben az utczán mind sűrűbben verődött össe a tömeg.

«Ejjen a köztársaság! Bravó!» kiáltások, füttyök hangzottak; egyre hangosabbá és hangosabbá vált a lármá és zsvaj a pavillon ablakai előtt.

Az ezredes rendkívül halvány volt. Egyszerre fölállt.

— Ki hív téged? — kérdezte a fiától. — Hallgass csak!

— Mit?

— A nevedet hallottam, itt, éppen az ablak alatt. Nini, most újra kezd. Mintha női hang volna. ...

— Női hang? ... Pascal fölállt és csakugyan félték, panaszos hangot hallott, mely a neven szólította: — Pascal! Pascal! ...

Pascalnak elfacsarodott a szíve. Oh, a kedves hang! ... Mélanie hívta őt a pavillon előtt és leirhatatlan az az aggodalom, mely ebben a hivásban nyilvánult.

— Gyere! — szölt Pascal a s karjánál fogva huzta befelé Mélaniet. — Azért csak gyere! Mindegy! Apám megszön nínkel.

Beszarta az ajtot, azután az iroda felé vezette a feleségét.

A fiatal asszony huzódzott. Hogyan? Bemutatják az ezredesnek a bukás ellenére is? Oh nem, nagyon is felt! Nem lehet! ...

De torján fagyott el. Amott, a folyósó végén egy öreg ur varakozott, nézte őt. ... Bizonyosan ő az, az apos!

Mélanie elsapadt, mintha minden csepp vére eltűnt volna ereiből.

VI.

Aubier ezredes arca meglepetést fejezett ki, a mikor látta, hogy a fia hozzá vezet el az idegen asszonyt.

— A feleségem! — szölt Pascal izgatottságtól remegő hangon. — Mélanie, édes jó apám! Bocsáss meg nekünk! Meg akartam lepni. ...

Azt reméltem, elnéző lesz ma este, ha megvalasztanak és be akartam mutatni magának a feleségemet, az én jó Mélaniamat, a ki nagyon szeret engem, és a ki minden tekintetben megérdemli a becsülést, méltó a szeretetére.

Mélanieknak omlottak a könyei, zavarban volt, vonakodott előbbre menni.

— Bocsásson meg! — rebegte földresötött szemekkel. ... Pascal kényszerített. ... Nem hittem ... nem vártam ilyen szomorú bemutatást. ... Bocsánatot kérek ...

A zokogás elfojtotta szavát és igazán megindított volt niuszöld ruhájában — a diadal ruhája! — melyen sötét foltokat festett a ráhullott két-három könyecsepp.

Az ezredes meg volt hatva.

— Lépjén be — mondta, miközben helyet engedett a küszöbön.

Mélanie belépett, szinte tántorgott. Nem merte fötenelni a fejét.

— A mikor hallottam — szólalt meg újra és fékezni igyekezett vallainak göröcs ránkásait — a mikor hallottam az ágyulövéseket, akkor merészkedtem. ... Félttem Pascal miatt, tudom mennyire ideges. ... Elvesztettem hát a fejemet, megkérdedtem, merre van az önök háza, és a mikor ide érkeztem, önkéntelenül hívtam Pascalt. Oh, nem kiáltottam hangosan hangosan! Azt gondoltam, egyedül csak ő hallja meg. ... Bocsánatot kérek, most már haza megyek.

— De nem, de nem! — ejtette az ezredes és egy karosszékét tolt az asszonyka felé. — Üljön le ide. Meggondolatlanság volna kimmennie ebbe a csodületbe. Üljön le, kerem.

Mélanie nem vonakodott. Leült a karosszék szélére, mint egy székenykező gyermek és továbbra is behunyta tartotta a szemét, a vállai pedig még mindig göröcsösen rangatodtak a zokogástól.

Az ezredes lopva pillantgatott reá. És meglepetéssel látott maga előtt ilyen egyszerű, ilyen félték s egyuttal ilyen jó asszonyt. Mert jonak kellett lennie; az ilyen szívhöz szólo, szívet melegítő hang nem eszhatott. Ez volt hát a boszorkány, az olyan sokszor megatkozott breton leány, a ki ellopja töle egyetlen fiát? Milyen iuresa eset! Granatosként megmettem, bodrozott vörös hajú, kikent-kifent, nagy darab asszonynak képzelte, valamennyi újjan gyürükkel tolerakva. Lám, mennyire lehet csalatkozni!

De kopogtattak; az ajtó megnyílt és Minvielle orvos, a hűséges jó barát, feszületlenül belépett. Arczán az a kifejezés ül, a melyet a gyászeselek megallapításakor szokott fölvenni.

— Oh, szegény Aubier ur! — szölt Pascalal kezét szorítva.

Az ezredes hátra fordult; kellemlen volt neki látogatokat fogadni e perczben, különösen itt, e zokogó asszony előtt.

Talán a salomba mennétek, gyermekem? Vezesd az orvost a szobomba — mondta a fiának.

Pascal fölvetett egy lámpát és az orvossal együtt kiment.

Ekkor Mélanie fölnyitotta a szemét. Hogyan? A férje elmege? ... Pironkodva fölállt.

— Pascal! — ejtette halkán.

— És könyes szemével az ajtóra nézett.

Félt, nem mert egyedül maradni az ezredessel. Mi fog történni? Apósára emelte ijedt tekintetét.

— Oh, legyen nyugodt! Nem vagyok ember-e? — szölt mosolygóra az öreg Aubier. ... Mi is a neve? Mélanie, ugy-e?

— Igenis — felelte az asszonyka, inkább holtan, mint elevenen.

— És a Bretagne-ból való? — Igenis, Malirecből.

— Ma érkezett Libourneba? — Nem. — Tegnap délután, az öt órai vónattal.

— A Páris szállóban.

— A Páris szállóban? ... No, ott elég tisztességes az ellátás.

— És az ezredes éles szeméi túrközölög tekintettek Mélaniera; tovább is beszélte, összeviszta, mindenteléről, hogy jobban megismerhesse, hogy a lelkébe lathasson, egészen a lelke mélyére.

— Régen nem jart már a szülőföldjén? — Oh, régen! Nem voltam ott, csak a ferjézetemetelemet megelőzően.

— Es akkor miért volt ott? A rokonait ment meglátogatni? — Ugy van, azért mentem és azért is, hogy ...

— Hogy? — Megkérjem a nagynénemet, segítsen kisse minket, Pascalt és engem.

— Ugy? És segítette a nagynénje? — Ölezer frankot adott.

— Hm, hm! Tehát gazdag? — Magam sem tudom. Nem hiszem, hogy gazdag volna. De van egy kis birtoka, egy malma. Adott huszonöt ezer frankot az édes atyám hitelzökinek is.

— Ah, igen! Öngyilkos lett az édes atyja, ugy-e? — Az lett — vallotta meg Mélanie zokogás közben.

— És annak a néniének van több örököse is? Van egy unokaöccse Dinanban.

— De úljön hát vissza erre a karosszékre — szölt az ezredes, a kit zavart az, hogy a menyegye állt előtte, mint egy pirongatott iskolás-gyermek.

— És éreze, hogy immár teljesen megdőhötött szérény, illedelmes modorával ez a kis menyecske, a kit olyan gyakran kívánt a pokol fenekére.

— Nézze, tegye ide a lábait — mondta és egy számoltyt tett elébe.

— Oh, köszönöm! — rebegte Mélanie. — És cipőcskéinek a hegyével féltéken megérintette a számoltyt szélét.

Az ezredes még mindig nézte.

— Moutja csak, szorongatnag tart engem, ugy-e? Bizonyosan elhitették önnel, hogy én na gyon gonosz vagyok? — Oh, nem, uram! — Akkor hát miért reszket így előttem? — Én nem reszketek. — Bizonyos róla? Adja ide a kezét.

(Folytatása következik.)

